

Píšu, tedy jsem: tipy, co psát

Začátečníci:

- **Konverzační části hodiny pojmout jako písemnou aktivitu**

př. *Co jste dělali o víkendu? Jaký je váš oblíbený sport? Jak byste utratili milion korun?*

- **Deníkové zápisky**

př. Žáci si vedou deník, v němž mohou psát - co se jim přihodilo, co zažili, kde byli a s kým, vlastní myšlenky a pocity, vlastní tvorba - povídky apod. (odevzdávají za stanovenou dobu učiteli k opravě).

- **Psaná komunikace s učiteli**

př. Vedeme žáky k tomu, aby byli schopni si s námi potřebné věci vybavit v češtině i písemně e-mailem, a to se všemi náležitostmi (předmět e-mailu, oslovení, poděkování, rozloučení, podpis...). E-mail je z principu kratší útvar a formulace v něm používané se budou žákům hodit nejen ve studijním životě.

- **Popis obrázků**

Pro vytvoření databáze použitelných obrázků můžeme vycházet z různých zdrojů:

- tematické obrázky pro výuku cizích jazyků (hodně materiálů existuje pro angličtinu),
- fotografie z fotodatabází (Pixabay, Pinterest, Shutterstock...),
- abstraktní umělecká díla,
- autentické zachycení reality, např. Czech press photo,
- pohled z okna někde na světě <https://www.window-swap.com/>,
- obrázek/video, jak vypadají domovy lidí po celém světě <https://www.gapminder.org/dollar-street> atd.

- **Komiks**

př. Doplnění replik, rozepsání příběhu na základě komiksu, např. Garfield.

- **Kartičky se slovy**

př. Žák/skupina si vylosuje 2-3 kartičky z různými slovy, společně tvoří příběh, v němž se slova musí vyskytnout. Kartičky poskytují nespočet dalších možností, jak si nové lexikum důkladně osvojit, viz <https://www.inkluzivniskola.cz/cdj-hry-pomucky> (bod 2).

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

- **Skupinové psaní příběhu po větách**

př. Každý žák/dvojice napíše jen 1 větu, pošlou papír se svou větou další skupině, která dál příběh rozvíjí.

TIP! Před začátkem si stanovte pravidla - např. zákaz používání vulgárních slov, nonsensuálních výrazů a novotvarů; nejkratší počet slov ve větě či speciální body za souvětí či rozvité věty.

- **Dokončení začátků vět**

př. Podle probíraného tématu vybereme různé začátky vět, které mají žáci za úkol dokončit podle své fantazie. Můžeme tak nenásilně ověřit, jak tématu porozuměli a jakou slovní zásobu si zapamatovali. Např. *V dnešní lekci/hodině mi šlo..., Potřebuji se zlepšit v..., V novém roce přestanu..., Otevřela oči a najednou...*

- **Využití videa pro popis děje**

př. Reklama, trailer, hudební videoklip...

Pokročilejší:

- **Psychoterapeutické psaní**

př. V náročnějších obdobích (testy kolem pololetí, lockdown apod.) můžeme žákům skrze psaní umožnit ventilovat své pocity. Mohou si lépe promyslet, o co se chtějí podělit, a zároveň se můžeme díky přesně formulovaným otázkám dostat ke věcem, o kterých normálně nemají šanci mluvit. Např. *Co se mi v tomto týdnu povedlo? Kde cítím, že jsem mohl/a trochu více zabrat? Z čeho mám radost? Na co se těším?*

- **Hledání rozdílů na obrázcích a jejich popis**

- **Opětovné využití obrázků**

př. Kromě popisu, co na obrázku vidí, také další aspekty "za oponou":

- *jaký člověk obraz namaloval a co si myslel,*
- *odkud obrázek pochází, kde se vzal,*
- *jaký člověk žije v bytě, do jehož okna se díváme,*
- *co předcházelo vyfocené situaci atd.*

- **Reakce na autentické dopisy a další texty (úryvky z lit. děl)**

př. Dopisy Olze - odpověď Olgy, odpověď Wertherovi na jeden z jeho dopisů

- **Otázky na autory či literární postavy**

př. Položte otázky Hamletovi, Maryše nebo L. Ziburovi. Na otázky pak může písemně odpovědět spolužák.

- **Dokončení příběhů / změna zakončení příběhu**

př. *Jak by mohlo vypadat soužití Romea a Julie, kdyby nezemřeli?*

- **Příběh na základě názvu díla**

př. *O čem jsou "Hrozny hněvu", co řeší fejeton "Kam s ním?" nebo kdo je asi "Miláček"?*

- **Využití novin:**

Noviny jsou takovou univerzální, autentickou a zároveň poměrně levnou rekvizitou. Můžeme je se žáky využít pro:

- tvorbu článku, příběhu na základě titulku z novin,
- tvorbu perexu na základě titulku a obrázku (v pěti větách se snaží vystihnout obsah celého článku a zároveň zaujmout čtenáře),
- reakci na článek/text,
- skládání vět ze slov použitých v konkrétních článcích...

- **Tvorba reklamy včetně sloganu**

- **Psaní strašidelného příběhu**

TIP! Na úvod je vhodné zařadit společnou debatu o věcech, které zpravidla mohou lidi děsit. Můžeme se odrazit např. od hororů či thrillerů. Jak v nich tvůrci zvukem/obrazem či dalšími vjemy dosáhnou toho, že se bojíme? Jak to můžeme převést do textu?

- **Motivační dopis pohádkových/literárních postav**

př. Doktor Galén se hlásí na pozici ministra zdravotnictví.

- **Popis člověka na základě originálních startovacích otázek**

př. *Co by dělal daný člověk, kdyby měl v kapse posledních dvacet korun? Jaká byla jeho nejlepší oslava narozenin? Pro seznamy takových otázek můžeme čerpat z různých startérů pro tvůrčí psaní, např. u Reného Nekudy (<https://www.renenekuda.cz/spisovatelske-rozcvicky/>).*

- **Rozhovory různých osobností**

př. Anna Karenina se potká s Wertherem.

- **Příběh na základě asociací**

př. Pro rozvinutí fantazie použijte Dixit nebo Story Cubes, případně lze využít generátor příběhů a témat: <https://writingexercises.co.uk/index.php> (tip: využijte překlad do češtiny pomocí prohlížeče Google chrome).

Autorky: Karolina Kenderová, Michaela Jiroutová